

Використання постійних і тимчасових музейних експозицій при підготовці фахівців лісового і мисливського господарства

Е. Різун, В. Бондаренко

Національний лісотехнічний університет України (Львів)

The Use of Permanent and Temporary Museum Exhibitions for Forestry Specialist Training. — Rizun, E., Bondarenko, V. — The practice of usage permanent and temporary museum exhibitions for forestry and hunting industry expert's skill training in Ukraine National Forest Engineering University had been examined. It is pointed into the necessity of engaging not only local museum but the museum exhibitions of other educational institutions and academies of science to teaching and learning process.

При підготовці бакалаврів за професійним спрямуванням «Мисливське господарство» у Національному лісотехнічному університеті України навчальними планами передбачено вивчення таких дисциплін, як «Лісова зоологія», «Біологія та етологія мисливських тварин», «Ведення мисливського господарства», «Біотехнія», «Охорона тваринного світу» та ін.

На початку вивчення цих дисциплін студентам викладають: особливості морфології і систематики тварин, основні положення зоогеографії і біотопного розподілу тварин в різних умовах проживання, питання взаємодії тварин на видовому і популяційному рівнях, вплив оленеподібних на лісову і нелісову рослинність. Вивчення цих дисциплін забезпечує базову підготовку спеціалістів не тільки мисливського, а й лісового господарства. Зусилля лісівників повинні бути направлені на створення високоефективних і стійких насаджень, а також забезпечувати стабільне лісокористування. Саме в таких лісах можлива оптимальна чисельність мисливської фауни і стабільне використання її ресурсів.

В низці учбових закладів різного рівня підготовки створено учбово-освітні музеї, які функціонують при спеціальних кафедрах. Прикладом такого підрозділу є Музей лісової фауни кафедри лісівництва Національного лісотехнічного університету України. Окрім занять, тут також проводять тематичні екскурсії для учнів загальноосвітніх шкіл і ліцеїв.

Формування колекцій цього музею почалося ще за часів Львівської школи лісового господарства (1874). До цього часу збереглася частина експонатів того періоду, зокрема кіт лісовий, борсук європейський, вовк,

ведмідь бурій. Пізніше колекції поповнювалися роботами студентів, виконаними в таксидермічній майстерні кафедри. При формуванні колекції перевага надавалася регіональній лісовій і мисливській фауні, яка і становить її ядро.

Оскільки видовий склад фауни України представлений в музеї університету не повністю, а деякі класи тваринного світу не представлені взагалі, виникла необхідність у залученні до навчального процесу експозицій музеїв інших навчальних закладів, а також Державного природознавчого музею НАН України.

Найбільш тісне і продуктивне співробітництво кафедри лісівництва НЛТУУ склалося з Зоологічним музеєм Львівського національного університету ім. Ів. Франка. Витоки даного музею відносять до 1784 р., коли він функціонував як кабінет натуральної історії, а поповнення колекції відбувалося завдяки випадковим надходженням. Сьогодні колекції Зоологічного музею Львівського національного університету ім. Ів. Франка нараховують майже 170 тис. зразків світової фауни і належать до об'єктів, які складають національне надбання.

Історія Державного природознавчого музею НАН України веде свій початок від 1870 року. В той час в науковій літературі львівський музей за його науковою цінністю прирівнювали до Лондонського музею Британської АН. Сьогодні фонди музею налічують більше 460 тис. експонатів і занесені до державного реєстру національних надбань. Постійна експозиція у зв'язку з ремонтними роботами в музеї демонтована і зберігається у законсервованому вигляді. А для відвідувачів організовуються тимчасові експозиції різноманітної тематики. Одна з таких тем стосується різноманітності адаптаційних можливостей тварин до середовища існування. Метою цієї експозиції є ознайомлення відвідувачів, у т. ч. і студентів, з особливостями адаптацій організмів (морфологічних, фізіологічних і поведінкових) до природних і антропогенно-змінених умов середовища.

Для студентів ННІ лісового і садово-паркового господарства НЛТУУ важливо на конкретних прикладах познайомитися з найважливішими формами пристосувань, які б дозволили витримати конкурентні відносини в системі «хижак-жертва» і зорієнтуватися в напрямках регулювання впливу тварин на лісові культури і молодняки.

У підсумку хочемо зазначити, що в даному контексті постійні і тимчасові експозиції вищезазначених музеїв дозволяють студентам, по-перше, практично ознайомитися з морфологією основних представників тваринного світу різних географічних областей України, а, по-друге, зорієнтуватися відносно можливостей регулювання взаємовідносин між окремими групами тварин і лісовою рослинністю в інтересах раціонального лісокористування, охорони рідкісних і нечисельних видів, створення умов для відтворення мисливських тварин.